

AZ ERDŐ

AZ 1862-BEN ALAPÍTOTT ERDÉSZETI LAPOK 110. ÉVFOLYAMA

1945-1975 között
fakitermelésünket
megkésztítettük

1975. JÚNIUS * XXIV. ÉVFOLYAM 6. SZÁM

T A R T A L O M

<i>Dr. Simon Miklós:</i> Vágásretttséghez közelálló, tághálózatú olasz nyár ültetvény fatermési értékelése	241
<i>Gémesi József:</i> Új módszer a hazai bükkösök növekedésének és növedékének matematikai vizsgálatához	247
<i>Baresay László:</i> Az erdőgazdasági gépfenntartási létesítmények helyzete	251
<i>Dr. Majer Antal:</i> Az erdő költészete	259
<i>Haják Gyula:</i> Francia erdészeti-faipari napok Budapesten	262
<i>Dr. Pagony Hubert:</i> Agrokémiai központhálózat szervezése	267
<i>Dobay Pál:</i> Fák a költészetben	269
<i>Németh András:</i> A BUVINOL 5 G gyomirtó szer kísérleti alkalmazása kocsányos tölgy erdősisítésben	272
<i>Dr. Páll Miklósné, dr. Pálfi Dénes:</i> Új növényvédelmi eljárás az intenzív fenyőesemete-nevelésben	275
<i>Cornides György:</i> Norvégia erdőgazdálkodása	278
<i>Jérôme René:</i> Az intenzív fatermesztés az állami gazdaságok programjában	282

С О Д Е Р Ж А Н И Е

<i>Д-р Шимон М.:</i> Оценка древесной продукции насаждения тополя итальянского, близкого к спелости рубки, заложенного с широкой схемой посадочных мест	241
<i>Гемеш И.:</i> Новый метод для математического анализа роста и прироста в буковинках Венгрии	247
<i>Барсаи Л.:</i> Положение сооружений для технического ухода за лесохозяйственными машинами	251
<i>Д-р Майер А.:</i> Поэзия леса	259
<i>Хайак Дьёрдь:</i> День французских лесоводческих лесопромышленностей в г. Будапеште	262
<i>Д-р Пагонь Х.:</i> Организация сети агрохимического центра	267
<i>Добай П.:</i> Деревья в поэзии	269
<i>Немет А.:</i> Опытное использование гербицида Бувинол 5 Г в насаждениях дуба черешчатого	272
<i>Д-р Палл М.-не, Д-р Палфи Д.:</i> Новый метод защиты растений в интенсивном выращивании хвойных саженцев	275
<i>Цорнидеш Дь.:</i> Лесное хозяйство Норвегии	278
<i>Жером Р.:</i> Интенсивное лесовыращивание в программе госхозов	282

C O N T E N T S

<i>Dr. Simon, M.:</i> Evaluation of the timber yield of the 'I-214' poplar plantations in wide spacing, close to cutting age	241
<i>Gémesi, I.:</i> A new mathematical method of investigating the development and growth of native beech stands	247
<i>Baresay, L.:</i> The situation of forestry establishments for machine maintenance	251
<i>Dr. Majer, A.:</i> The poetry of the forest	259
<i>Haják, Gy.:</i> French days of forestry and wood industry in Budapest	262
<i>Dr. Pagony, H.:</i> Organizing a network of agrochemical centers	267
<i>Dobay, P.:</i> Trees in the poetry	269
<i>Németh, A.:</i> The experimental application of the BUVINOL 5G herbicide in sessile oak afforestations	272
<i>Dr. Páll, M.—dr. Pálfi, D.:</i> A new process of plant protection in the intensive nursing of coniferous seedlings	275
<i>Cornides, Gy.:</i> Forestry in Norway	278
<i>Jerome, R.:</i> The intensive wood production in the programs of state enterprises	282

A Z E R D Ő

az Országos Erdészeti Egyesület kiadványa. Szerkesztő: dr. Keresztesi Béla. A szerkesztőség címe: Budapest II., Frankel Leó u. 44. Levélcím: 1277 Budapest, Pf. 17. Kiadja a Lapkiadó Vállalat, Budapest VII., Lenin krt. 9—11. Levélcím: 1906 Budapest, Pf. 223. Felelős kiadó: Sikiósi Norbert. Kapják az Országos Erdészeti Egyesület tagjai, előfizethető még a Posta Központi Hírlap Iroda (1900 Budapest, József nádor tér 1.) és a lapterjesztéssel foglalkozó egyes postahivatalok útján. Előfizetési díj egy évre 60,— Ft, egyes szám ára: 5,— Ft. Külföldön terjeszti a „Kultúra” Könyv- és Hírlap Kútkereskedelmi Vállalat (H—1389 Budapest, Pf. 149), az évi előfizetés ára: 78.

4614 Révai Nyomda, Budapest — F.v.: Povárný Jenő

Index : 25 208

VÁGÁSÉRETTSÉGHEZ KÖZELÁLLÓ, TÁGHÁLÓZATÚ OLASZ NYÁR ÜLTETVÉNY FATERMÉSI ÉRTÉKELÉSE

Dr. Simon
Miklós

Vágásfelújításban, homoki, optimális termőhelyen méretes, jó minőségű anyag termesztésére 'I—214', olasz nyár klónnal kísérletet létesítettek a Kiskunsági EFAG területéhez tartozó Kunpeszér 19 n-l erdőrészletben. A mélygödros, tághálózatú nyárültetvény területe 2 ha, kora 14 év. A terepforma homoksíkság, a termőhelytípus: A lepelhomokkal borított mélyben sós homokos réti talaj (a terület 27⁰/₀-a); a B. az A típusnak szárazabb változata (CaCO₃ tartalom 55—85 és 85—120 cm mélységben 13, illetve 20⁰/₀, a terület 17⁰/₀-a); C kialakuló homokos rétitalaj kombináció (a terület 56⁰/₀-a). Mind a három változat állandó talajvizhatás alatt áll. Talajvízmélységének április havi középértéke tízéves időszakra vonatkoztatva 124,4 cm.

Talajelőkészítése 1959 őszén 70—80 cm mélyforgatással, ültetése $\frac{1}{2}$ éves 'I—214' suhánggal, 1960 tavaszán, mélygödrosen (80 cm) történt. A szaporítóanyag ERTI sárvári származású. Az ültetés hálózata négyzetes kötésű 8 × 8 m.

Az erdősítés sorközeit első két évben fenyőcsemete nevelésére használták, majd sorközeit 1 × 1 m hálózatban különböző ökotípusú fehérynnyárral sűrítették be. Sorközi ápolás 6 éves korig évente háromszor történt. A fehérynnyarak a növekedési versenyben lemaradtak, alászorultak és 12 éves korban kitermelésre kerültek. Sorközeit azóta gépi műveléssel tovább ápolták. Az első törzsnyesés megkésve, 5 éves korban, kora tavasszal, az első ágpereszlen eltávolításával történt. Hatéves korban kora tavasszal a második ágpereszlent nyesték le. A második nyesés után 5,5—6 m hosszú, ágmentes törzset kaptunk. A megkésített nyesés miatt előidézett nagy sebek még hétéves korban sem hegedtek be teljesen. Ekkor elvéve barnafolyást és a törzsek mintegy 10⁰/₀-án törzsrepedést is észleltünk. Nyolc-kilenc éves korban a sebhelyek beforrtak.

Az eddigi eredmények értékelése

Az állomány fatermési adatait termőhely szerinti elkülönítéssel 9, 13 és 14 éves korban az 1., az átlagos növekedési menetet termőhely elkülönítés nélkül a 2. táblázat ismerteti.

Az 1. táblázat szerint a lepelhomokkal borított, mélyben sós réti talaj (A) és a kialakulóban levő homokos réti talajjal borított mélyben sós homokos réti talaj kombináció (C) fahozam szempontjából közel áll egymáshoz. Mégis az látható, hogy az A típus átlagnövedéke 4⁰/₀-kal, korszaki átlagnövedéke 11⁰/₀-kal, de különösen a folyónövedéke 45⁰/₀-kal nagyobb, mint a C típus esetében, ami egyúttal azt is jelenti, hogy:

- az 'I—214' minél idősebb, annál jobban megköveteli a talaj kedvező levegőháztartását;
- a talaj szellőzőttségét sorközi ápolással is elősegíthetjük, így kívánatos a nyárasokat, különösen kötöttebb talajokon a vágáskorig ápolni;

Kunpeszér 19 n-1 'I-214' nyár fatermési adatai

Termőhely típusa	Területi megoszlása %	Átlagtörzs					
		Mellmagassági átmérője cm			Magassága m		
		9	13	14	9	13	14
		éves korban					
A) Lepelhomokkal borított mélyben sós homoki réti talaj	27	36,7	43,9	45,8	21,7	25,8	28,1
B) Az A típus szárazabb változata	17	32,5	38,4	39,8	19,6	22,5	24,0
C) Kialakuló homokos réti talaj és mélyben sós homokos réti talaj kombináció.....	56	36,8	43,4	44,6	22,3	26,8	28,5

— a lepelhomokkal borított, mélyben sós homokos réti talajon a vágáskor hosszabb lesz mint a kialakuló homokos réti talajjal borított, mélyben sós homokos réti talaj esetében, mivel a folyónövedék az átlagnövedéknél az előbbi esetben 83%-kal, az utóbbinál pedig csak 31%-kal magasabb.

A 2. táblázatból láthatjuk, hogy az 'I-214' nyár 14 éves korban még erőteljes növekedésben van. Korszaki átlagnövedéke és folyónövedéke 29%, illetve 49%-kal magasabb, mint az átlagnövedéké, ami azt jelenti, hogy — ha az állomány még bírja egészséggel — a vágáskorral még várni kell. Az állomány erőteljes növekedése részben a kedvező termőhelyi adottságoknak, de természetesen nagymértékben az igen tág hálózat (8 × 8 m) alkalmazásának is köszönhető. A ha-onkénti fakészlet az utóbbi 5 évben 88 százalékkal megnövekedett.

A kísérletben alkalmazott tág hálózat a gyakorlati szakemberek számára igen

2. táblázat

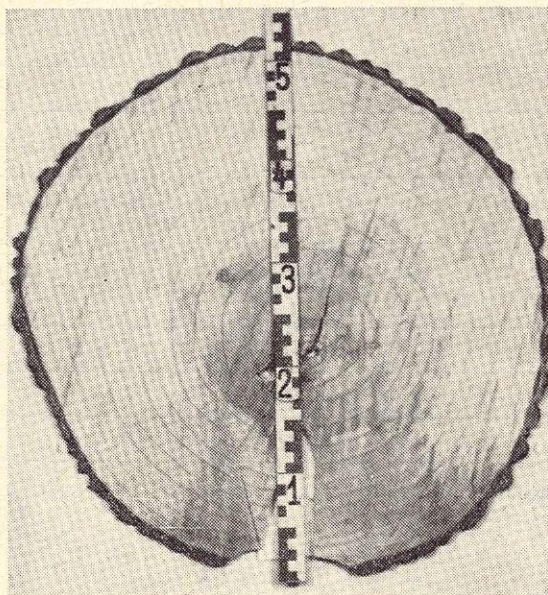
Kunpeszér 19 n-1 'I-214' nyár fatermési adatai termőhelyi elkülönítés nélkül

Kor, év	Átlagtörzs			Fa-tömege	Folyónövedéke	Korszaki átlagnövedéke 9-14 év között	Átlagnövedéke
	mellmagassági átm.	magassága	fatömege				
	cm	m	m ³				
6	25,7	14,8	0,41	64			10,7
7	29,0	18,0	0,59	92	28		13,1
8	32,3	20,7	0,83	129	37		16,1
9	35,4	21,6	1,04	162	33		18,0
10	37,5	23,2	1,24	193	31		19,3
11	38,6	24,3	1,37	214	21		19,5
12	40,5	24,9	1,55	242	28	28,4	20,2
13	42,3	25,6	1,74	271	29		20,8
14	43,8	27,0	1,95	304	33		21,7

Átlagtörzs			Fatömege m ³ /ha			Átlag- növ. 14 éves korban m ³	Kor- szaki átlag- növe- déke 9—14 év között m ³	Folyó növe- déke 13—14 év között m ³
Fatömege m ³								
9	13	14	9	13	14	éves korban		
1,13	1,91	2,20	176	298	343	24,5	33,4	45,0
			<i>Viszonyszám:</i>			104	111	145
0,81	1,28	1,45	126	200	226	16,1	20,0	26,0
1,16	1,92	2,12	181	300	331	23,6	30,0	31,0
			<i>Viszonyszám:</i>			100	100	100

szokatlan. Nyárasunk fatermésének növekedésmentete viszont azt bizonyítja, hogy ilyen hálózatban az erőteljes növekedést 14 éves korban is tartja és ilyenkor már minden milliméter vastagsági növekedés nagy értéket képvisel a lemezipar számára.

A kísérleti állományból 1 kitermelt 14 éves 'I—214' nyár törzs mellmagassági átmérőjének mintakorongját az 1. ábra, vizsgálati eredményeit a 4. táblázat mutatja.

1. ábra. Kunpeszér 19 n-1 erdőrészletben kitermelt 'I—214' nyár törzs mellmagassági átmérőjének mintakorongja

Kunpeszér 19 n—1 erdőrézletben 0,1 ha-ról kitermelt

Sorsz.	Mellm. átmérő	Magas- ság	Lemezipari rönk				Fűrészrönk		
			L		LL		I		II
	cm	m	m ³	∅ cm	m ³	∅ cm	m ³	∅ cm	m ³
1.	57,7	28,7	0,55	50			0,22 0,17	34 29	0,70
2.	47,7	28,5					0,29 0,21	39 30	0,47
3.	46,2	28,1					0,16 0,17	30 28	0,25
4.	52,0	28,7	0,59	45			0,20 0,13	31 27	
5.	41,7	27,6	0,38	37			0,15	31	
6.	56,8	29,1	0,42	46			0,29	41	0,82
7.	49,3	28,9							0,87
8.	46,2	28,9	0,37	37			0,25	33	0,29
9.	52,7	29,3	0,54	43	0,47 0,31	50 39			0,26
10.	48,9	29,6	0,41	45			0,28 0,25 0,24	40 36 32	0,12
11.	53,0	30,0	0,33	40			0,69	47	0,30
12.	51,5	28,8					0,69 0,24	47 39	0,34
13.	46,0	30,0	0,34	38	0,61	44	0,15 0,13	29 25	
14.	44,6	27,8	0,38	40			0,21 0,18 0,10	35 30 25	0,33
15.	43,1	25,9	0,20	36			0,36	42	
16.	42,1	23,7							0,79
Összesen			4,51		1,39		5,76		5,54
Kihozatali %			12,20		3,80		15,60		15,00

16 db 'I-214' törzs választékihozatala 14 éves korban

méretű III	Rönk összesen	Kivágás 20 cm- től	Papírfa	Farostfa	Iparifa összesen	Tűzifa		Föld- feletti összes
						vastag	vékony	
m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³
	1,64	0,18	0,70	0,11	2,63	0,41	0,30	3,34
0,17	1,14		0,38	0,06	1,58	0,12	0,20	1,90
0,18	0,76	0,11	0,61	0,11	1,59	0,13	0,20	1,92
0,26	1,18	0,19	0,61	0,03	2,01	0,29	0,20	2,50
	0,53	0,21	0,53	0,03	1,30	0,15	0,15	1,60
	1,53	0,08	0,70	0,04	2,35	0,16	0,25	2,76
0,11	0,98	0,62	0,55	0,12	2,27	0,10	0,25	2,62
0,10	1,01	0,07	0,46	0,07	1,61	0,13	0,20	1,94
	1,58	0,15	0,63	0,10	2,46	0,26	0,30	3,02
	1,30	0,07	0,49	0,09	1,95	0,23	0,20	2,38
	1,32	0,33	0,60	0,05	2,30	0,22	0,25	2,77
0,40	1,67		0,67	0,04	2,38	0,10	0,25	2,73
	1,23	0,07	0,42	0,03	1,75	0,29	0,20	2,24
	1,20	0,07	0,42	0,04	1,73	0,29	0,20	2,22
0,23	0,79	0,17	0,39	0,05	1,40	0,11	0,15	1,66
	0,79		0,34	0,05	1,18	0,11	0,10	1,40
1,45	18,65	2,32	8,50	1,02	30,49	3,10	3,40	37,00
3,90	50,50	6,30	23,0	2,70	82,50	8,30	9,20	100,00

Kunpeszér 19 n—1 erdőrésztelben kitermelt 14 éves 'I-214' nyár vastagsági növekedése mellmagassági átmérőben

Év Kor	Évgyűrű szélesség							Vastagsági méret cm
	d_{1-1}	d_{1-2}	d_{2-1}	d_{2-2}	d_1	d_2	\bar{d} átlag	
	cm							
Csemete	1,1	1,1	0,8	1,1	2,2	1,9	2,05	
1	0,7	1,1	1,2	0,8	1,8	2,0	1,90	3,95
2	1,2	1,4	2,2	1,6	2,6	3,8	3,20	7,15
3	1,9	3,1	1,1	3,0	5,0	4,1	4,55	11,70
4	2,4	3,6	2,3	3,2	6,0	5,5	5,75	17,45
5	1,8	3,7	2,3	2,2	5,5	4,5	5,00	22,45
6	1,8	2,7	2,2	2,1	4,5	4,3	4,40	26,85
7	1,7	2,6	1,8	2,1	4,3	3,9	4,10	30,95
8	1,5	2,0	1,6	1,4	3,5	3,0	3,25	34,20
9	1,3	1,9	1,8	1,2	3,2	3,0	3,10	37,30
10	1,5	1,9	1,7	1,2	3,4	2,9	3,15	40,45
11	1,2	1,8	1,3	1,3	3,0	2,6	2,80	43,25
12	1,0	1,7	0,9	1,0	2,7	1,9	2,30	45,55
13	1,1	1,7	1,4	0,9	2,8	2,3	2,55	48,10
14	0,8	0,7	1,1	0,6	1,5	1,7	1,60	49,70
Háncs	0,2	0,6	0,3	0,6	0,8	0,9	0,85	50,55
Kéreg	0,8	0,9	1,0	1,1	1,7	2,1	1,90	52,45

A választékkihozatalról való tájékozódás céljából a 14. vegetáció befejezése után a kísérleti területről 0,1 ha-t, azaz 16 törzset kitermeltünk és választékká feldolgoztuk. A hosszoltást az Erdőgazdaság szakemberei végezték. A törzsenkénti választékkihozatalt a 3. táblázat foglalja magába.

Az adatokból megállapíthatjuk, hogy az összes iparifa kihozatal 32,5%. Rönk összesen 50,5%, ebből lemezipari L, LL rönk 16,0%, I. o. fűrészrönk méretű 15,6%, azaz a legértékesebb választékok elérik a földfeletti fatömegnek közel az egyharmadát.

A rendkívül kedvező eredmények a jól megválasztott termőhelynek és a jól alkalmazott termesztési technológiának köszönhető, vagyis:

- az állandó talajvízhatású (áprilisi talajvízszint átlag 124,4 cm), lepelhomokkal borított, mélyben sós homokos réti talaj és kialakuló homokos réti talaj kombinációjának (előző akácos pusztavágása);
- a mélyforgatásos talajelőkészítésnek, a fajtatiszta 'I—214' méretes, kétéves ültetési anyagnak, a 80 cm-es mélygödörös ültetésnek, a tághálózatnak (8 × 8 m);
- a rendszeres sorközi talajművelésnek, a rendszeres törzsnyesésnek.

Az eredmények az elkövetkező 2—4 évben még minden bizonyossággal fokozódnak.

A fentiekben ismertetett fatermési eredmények az országos átlagot messzeemenően felülmúlják. Mivel hazánkban máshol is számos helyen hasonló minőségű, illetve értékű termőhely fordul elő, nyugodtan állíthatjuk, hogy ezek az eredmények nyárterületeinknek jelentős hányadán elérhetőek, sőt túl is szárnyalhatók.